

MATERIAL COSTING

S. Madushanka

B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)

University of Sri Jayewardenepura

ද්‍රව්‍ය පාලනය

තොගවල අනවශ්‍ය පරිදි මුදල් ආයෝජනය කිරීමක් සිදු නොවන පරිදින්, නිෂ්පාදන කටයුතු අඛණ්ඩව හා සුමටව සිදු කිරීමට හැකිවන පරිදින්,

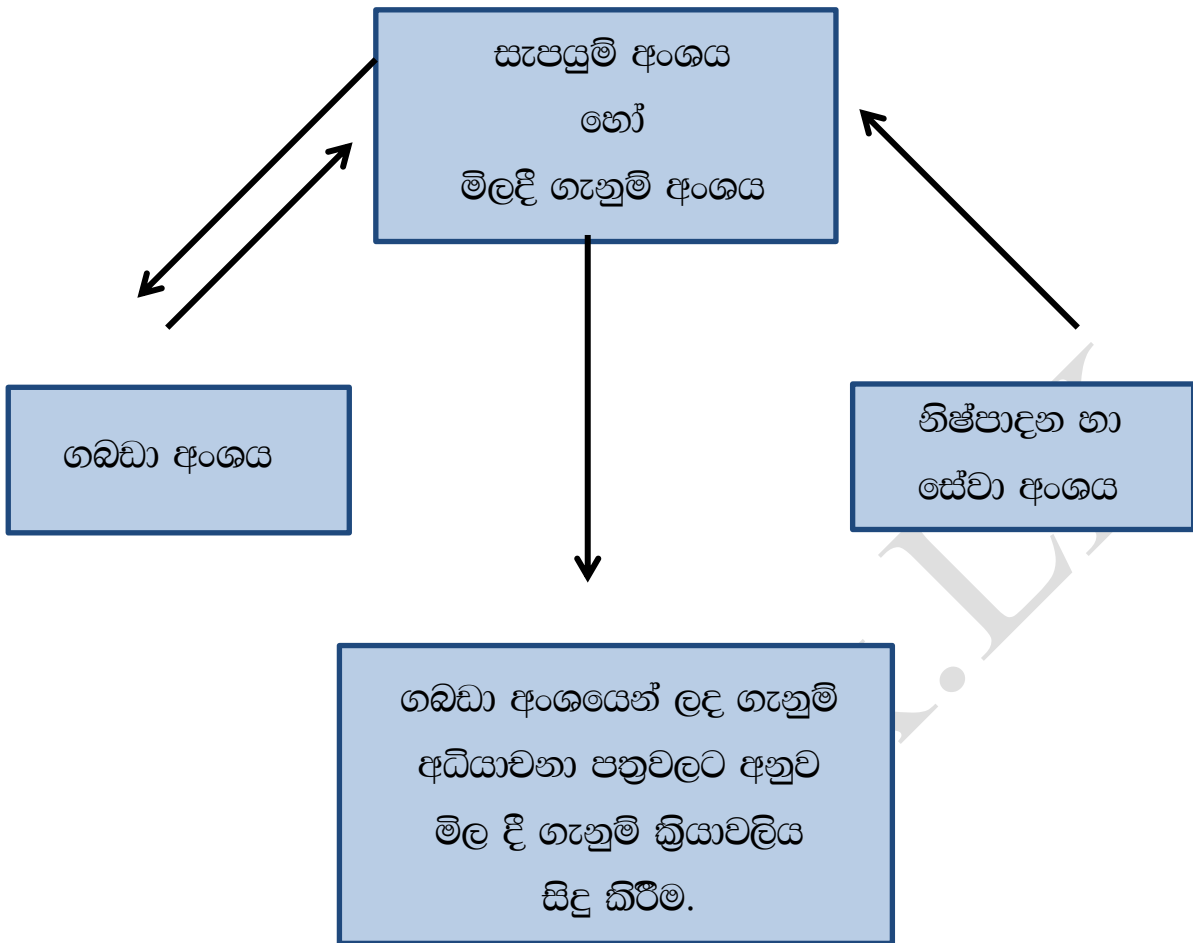
- ද්‍රව්‍ය මිලට ගැනීම පාලනය
- ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීම පාලනය
- ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීම පාලනය,

ද්‍රව්‍ය පාලනය ලෙස හැඳින්වේ.

දව්‍ය පාලනයේ වැදගත්කම

- කාරක ප්‍රාග්ධනය අනවශ්‍ය ලෙස නොග තුළ රඳවා තබා ගැනීමෙන් මග හැරීම.
- නොග ලබා ගැනීමේ පිරිවැය හා නොග පවත්වා ගැනීමේ පිරිවැය අවම කර ගත හැකිවීම.
- බාධකයකින් තොරව නිෂ්පාදන කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වා ගත හැකි වීම.
- නොග නාස්තිය හා අපනය සීමා කර ගත හැකි වීම.
- හදිසි මිල දී ගැනීමවලින් වැළකීමට හැකි වීම.
- නොග පිළිබඳ තොරතුරු කළමනාකරණයට වාර්තා කිරීම් පහසු වීම.

සාමාන්‍ය මිලට ගැනුම් පරිපාටිය

- 1) මිල විමසීම
- 2) ගැනුම් අංශය මගින් සුදුසු සපයුම්කරුවන් තෝරා ගැනීම
- 3) තෝරා ගත් සපයුම් සඳහා, ගැනුම් ඇණවුම් යැවීම
- 4) ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීම (භාණ්ඩ භාරදීමේ තුණ්ඩුව)
- 5) ඇණවුම් මත ලද භාණ්ඩ ගබඩා අංශයට / නිෂ්පාදන අංශවලට යොමු කිරීම (භාණ්ඩ ලැබීමේ තුණ්ඩුව)
- 6) අදාළ ගෙවීම් කිරීම (වවුචරය)

(1) ආයතනයේ විවිධ නිෂ්පාදන හා සේවා අංශවලට අවශ්‍ය වන භාණ්ඩ / ද්‍රව්‍ය ඉල්ලුම් කරමින් ද්‍රව්‍ය අධියාවනාපත් ආයතනයේ සැපයුම් අංශයට එවීම

(2) සැපයුම් අංශය විසින් ගබඩාවේ ප්‍රමාණවත් පරිදි භාණ්ඩ තිබේ ද? යන්න විමසීම

(3) ගබඩා අංශය විසින් සැපයුම් අංශයට පහත පරිදි පිළිතුරු සැපයේ.

- භාණ්ඩ / ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණවත් පරිදි ගබඩාවේ නැත. මිල දී ගැනීමට අවශ්‍ය භාණ්ඩප්‍රමාණය සඳහන් කර ගැනුම් අධියාවනා පත්‍ර සැපයුම් අංශයට යොමු කෙරේ.
- භාණ්ඩ ප්‍රමාණවත්ව ඇත. මිල දී ගැනීම් අවශ්‍ය නොවේ.
- ගබඩා අංශය විසින් ගබඩාවට ලැබුණු ද්‍රව්‍ය නිසි පරිදි වර්තා කර තබා ගැනීමත්, නිසි පරිදි ගබඩා කර තබා ගැනීමත්, ගබඩාවෙන් ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීමේ දී ඒවා මිල කිරීමත් සිදු කරනු ලබයි.

ද්‍රව්‍ය ගබඩා පාලන ක්‍රියාවලීන් භාවිත වන

ලියවිලි / ලේඛන

- **බින් කාඩ් පත්‍රය හෙවත් රාක්ක පත්‍රය**

බින් කාඩ් පත්‍රය හෙවත් රාක්ක පත්‍රය කිසියම් ද්‍රව්‍යයකින් ගබඩාවට ලබා ගත් ප්‍රමාණයන්, එම ද්‍රව්‍ය ගබඩාවෙන් නිකුත් කළ ප්‍රමාණයන් හා කිසියම් දිනකට ගබඩාවේ ඉතිරි ප්‍රමාණයන් ඒකක වශයෙන් දැක්වෙන පත්‍රිකාවකි.

- **ගබඩා ලෙජරය**

ගබඩා ලෙජරය යනු, ද්‍රව්‍ය ලැබීම්, ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීම්, ශේෂය ඒකක හා වටිනාකම් සමග දැක්වෙන ලේඛනයකි.

තොග නිකුත් කිරීමේ මිල ක්‍රම

ගබඩාවෙන් ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීමේදී ඒවා මිල කිරීමට යොදා ගන්නා මිල කිරීම් දෙකක් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 02 (LKAS-2) මගින් නිර්දේශ කෙරේ.

- (1) පෙර ඇතුළු පෙර පිට මිල ක්‍රමය
- (2) හරිත සාමාන්‍ය මිල (පිරිවැය) ක්‍රමය

01. පෙර ඇතුළු පෙර පිට මිල ක්‍රමය

පෙර ඇතුළු පෙර පිට මිල ක්‍රමය හෙවත් ප්‍රථම ලැබීම් ප්‍රථම නිකුත් කිරීම් මිල ක්‍රමයේ දී ගබඩාවට මුලින් ලැබුණු තොග ඒකක ප්‍රමාණය මුලින් ම සැපයීම සිදු කරයි. එම ද්‍රව්‍ය / තොග ඒකක ප්‍රමාණය අවසන් වූ පසු ඊළඟට ලබාගත් තොග ප්‍රමාණ නිකුත් කරනු ලැබේ.

02. හරිත සාමාන්‍ය මිල (පිරිවැය) ක්‍රමය

හරිත සාමාන්‍ය මිල (පිරිවැය) ක්‍රමයේ දී, නිකුත් කරන අවස්ථාවේ ගබඩාවේ තිබූ ද්‍රව්‍යවල වටිනාකම, ගබඩාවේ පවතින ද්‍රව්‍ය ඒකක ප්‍රමාණයෙන් බෙදූ විට හරිත සාමාන්‍ය මිල (පිරිවැය) ලැබෙන අතර, එම මිල පදනම් කර ගෙන තොග ලෙජරය පිළියෙල කිරීම සිදු වේ.

ClassWork.LK

ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණ ආකෘතිය - Economic Order Quantity Model

ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණය යනු තොග ලබා ගැනීමේ පිරිවැය හා තොග පවත්වාගැනීමේ පිරිවැය මගින් ගොඩ නැගෙන මුළු පිරිවැය, අවම වන අවස්ථාවේ දී වරකට ඇණවුම් කළ යුතු තොග ඒකක ප්‍රමාණය වේ.

ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණය ගණනය කිරීමේ දී පදනම් කර ගන්නා උපකල්පන පහත පරිදි වේ.

- වාර්ෂික තොග පරිභෝජනය නියත වශයෙන් ම දන්නා බව
- තොග ලබා ගැනීමේ පිරිවැය (ඇණවුම් පිරිවැය) නිශ්චිත බව
- තොග පවත්වා ගැනීමේ පිරිවැය නිශ්චිත බව
- තොග ඇණවුම් කරන ප්‍රමාණය, එකවර ලැබෙන බව
- තොග ඒකකයක මිල නිශ්චිත බව
- අවම තොග මට්ටම, ශූන්‍ය මට්ටමේ පවතින බව

$$\text{ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණය} = \sqrt{\frac{2DC_0}{Ch}}$$

D = වාර්ෂික තොග පරිභෝජනය / වාර්ෂික තොග ඉල්ලුම

C₀ = ඇණවුම් පිරිවැය

Ch = තොග ඒකකයක් පවත්වා ගැනීමේ වාර්ෂික පිරිවැය

තොග පාලනය සඳහා යොදා ගන්නා තොග

මට්ටම්

- යළි ඇණවුම් මට්ටම
- අවම තොග මට්ටම
- උපරිම තොග මට්ටම
- සාමාන්‍ය තොග මට්ටම

යළි ඇණවුම් මට්ටම (Re-Order level)

යළි ඇණවුම් මට්ටම යනු, ගබඩාවක ඇණවුම් කටයුතු සංවිධානය කරන්නේ, කවර නොග මට්ටමකට එළඹුණු විටක දී ද යන්න වේ.

$$\text{යළි ඇණවුම් මට්ටම} = \frac{\text{උපරිම පරිභෝජනය}}{\text{උපරිම ඇණවුම් කාලය}} \times \text{උපරිම ඇණවුම් කාලය}$$

උපරිම පරිභෝජනය, උපරිම භාවිතය ලෙසත්, උපරිම ඇණවුම් කාලය, උපරිම බලාපොරොත්තු කාලය ලෙසත් හැඳින්වේ.¹

අවම තොග මට්ටම (Minimum Stock Level)

අවම තොග මට්ටම යනු, නිෂ්පාදනය බාධාවකින් තොරව පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා ගබඩාවේ තිබිය යුතු තොග මට්ටමයි.

$$\text{අවම තොග මට්ටම} = \text{යළි ඇණවුම් මට්ටම} - \frac{\text{සාමාන්‍ය පරිභෝජනය} \times \text{සාමාන්‍ය ඇණවුම් කාලය}}$$

උපරිම තොග මට්ටම (Maximum Stock Level)

උපරිම තොග මට්ටම යනු, ගබඩාවේ සාමාන්‍යයෙන් ඕනෑ ම වේලාවක තිබිය යුතු උපරිම තොග ප්‍රමාණයයි. මෙම තොග මට්ටමට වඩා, පවතින තොග මට්ටම වැඩි නම්, එය අහිතකර තත්ත්වයක් වේ.

$$\text{උපරිම තොග මට්ටම} = \text{යළි ඇණවුම් මට්ටම} + \text{ප්‍රමාණය} - \left(\frac{\text{අවම පරිභෝජනය} \times \text{අවම ඇණවුම් කාලය}}{\text{පරිභෝජනය}} \right)$$

සාමාන්‍ය තොග මට්ටම

සාමාන්‍ය තොග මට්ටම යනු කිසියම් තොග අයිතමයක් ගබඩා කරන සාමාන්‍ය ප්‍රමාණය දැක්වෙන තොග මට්ටමයි.

සාමාන්‍ය තොග මට්ටම ගණනය කිරීම සඳහා සූත්‍ර දෙකක් යොදා ගත හැකි ය.

$$\text{සාමාන්‍ය තොග මට්ටම} = \text{අවම තොග මට්ටම} + \frac{\text{යළි ඇණවුම් ප්‍රමාණය}}{2}$$

$$\text{සාමාන්‍ය තොග මට්ටම} = \frac{\text{අවම තොග මට්ටම} + \text{උපරිම තොග මට්ටම}}{2}$$

අභ්‍යාසය

(1) පහත සඳහන් වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

මූලාශ්‍ර ලේඛනය	පිළියෙල කිරීම	යොමු කිරීම	කුමක් සඳහාද
<ul style="list-style-type: none"> • ද්‍රව්‍ය අධිශාචනාපත් • ටෙන්ඩර්පත්/ මිල විමසුම් • ගැනුම් අණවුම්පත් • භාණ්ඩ භාරදීමේ තුණ්ඩුව • භාණ්ඩ ලැබීමේ තුණ්ඩුව • ඉන්වොයිසිය • ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීමේ අධිශාචනාපත් 			

(2) ගබඩාවෙන් ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීමේ දී ඒවා මිල කිරීමට යොදා ගැනෙන නිර්දේශිත ක්‍රම දෙක වන්නේ කවරක් ද?

1)

2)

(3) K නමැති ද්‍රව්‍ය අයිතමය හා සම්බන්ධ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

- මාසික තොග පරිභෝජන ඒකක 500කි.
- තොග අයිතමයක මිල රු. 80කි.
- එක් ඇණවුමක් සඳහා පිරිවැය රු. 60කි.
- තොග ඒකකයක් තබා ගැනීමේ වාර්ෂික පිරිවැය, ඒකකයක මිලෙන් 10%කි.

i) ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න.

ii) ප්‍රශස්ත ඇණවුම් වාර සංඛ්‍යාව කොපමණ ද?

(4) හංසලී නිෂ්පාදන ආයතනය භාවිත කරන අමුද්‍රව්‍ය අයිතමයකට අදාළ දත්ත පහත පරිදි වේ.

උපරිම පරිභෝජනය	-	දිනකට ඒකක 300
සාමාන්‍ය පරිභෝජනය	-	දිනකට ඒකක 200
යළි ඇණවුම් කාලය	-	සාමාන්‍ය දින 10
		අවම දින 10
යළි ඇණවුම් ප්‍රමාණය	-	ඒකක 3 000කි.

පහත සඳහන් දෑ ගණනය කරන්න.

- 1) යළි ඇණවුම් තොග මට්ටම
- 2) උපරිම තොග මට්ටම
- 3) අවම තොග මට්ටම
- 4) සාමාන්‍ය තොග මට්ටම

2021

2022

2023

උසස් පෙළ

ගිණුම්කරණය

ආර්ථික විද්‍යාව

ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය

2021

2022

සාමාන්‍ය පෙළ

ව්‍යාපාර හා ගිණුම්කරණ අධ්‍යයනය

තනි හෝ කණ්ඩායම් පන්ති
(English & Sinhala Medium)

0763655550

S. Madushanka

B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)

University of Sri Jayewardenepura